

HE 97/2020 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2020
NELJÄNNEN LISÄTALOUSARVIOESITYKSEN
(HE 88/2020 vp) TÄYDENTÄMISESTÄ**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn täydentävän esityksen hallituksen neljänteen lisätalousarvioesitykseen vuodelle 2020.

Helsingissä päivänä 11 kesäkuuta 2020

Pääministeri

SANNA MARIN

Valtiovarainministeri *Matti Vanhanen*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan vuoden 2020 *neljättä* lisätalousarvioesitystä (HE 88/2020 vp) täydentävä hallituksen esitys. Hallituksen esitys vuoden 2020 *neljänneksi* lisätalousarvioksi annettiin eduskunnalle 5.6.2020, eikä valtiovarainvaliokunta ole vielä antanut siitä mietintöään.

Ehdotetut muutokset

Lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille ehdotetaan yhteensä enintään 24,7 milj. euron tukea liikennöintiin koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa. Määrärahan mahdollistaman avustuksen tarkoituksena on varmistaa ja edistää merikuljetuskapasiteetin riittävyyttä, luottamuksen palautumista meriliikenteeseen, suomalaisen tonniston säilymistä sekä mahdollistaa varustamoiden toimintakyvyn ylläpitäminen.

Suojelupoliisille ehdotetaan valtuutta sitoutua viraston toimitilahankkeeseen.

Vaalikauden kehys

Lisätalousarvioesityksen täydentävän esityksen jälkeen kehukseen luettavien menojen taso on 52 850 milj. euroa.

Tasapaino

Määrärahoja ehdotetaan korotettavaksi 24,9 milj. eurolla, mikä lisää valtion nettolainanoton tarvetta. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2020 arvioidaan noin 18,8 mrd. euroa.

Eduskunnan vuodelle 2020 hyväksymät tuloarviot ja määrärahat, eduskunnassa nyt käsiteltävänä oleva lisätalousarvioesitys sekä nyt ehdotettava täydentävä lisätalousarvioesitys, euroa

	Tuloarviot (ilman nettolainanottoa ja velanhallintaa)	Nettolainanotto ja velanhallinta	Määrärahat
Varsinainen talousarvio	55 493 073 000	2 198 374 000	57 691 447 000
I lisätalousarvio	900 000	1 083 490 000	1 084 390 000
II lisätalousarvio	-5 759 300 000	9 389 572 000	3 630 272 000
III lisätalousarvio	-	880 000 000	880 000 000
IV lisätalousarvioesitys	-1 219 072 000	5 265 875 000	4 046 803 000
Täydentävä lisätalousarvioesitys	-	24 900 000	24 900 000
Yhteensä	48 515 601 000	18 842 211 000	67 357 812 000

TULOARVIOT

Osasto 15 LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 5 290 775 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 24 900 000 euroa neljännen lisätalousarvioesityksen 5 265 875 000 euroon nähden aiheutuu tässä täydentävässä esityksessä ehdotetuista määrärahamuutoksista.

Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään lisäystä 5 290 775 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 18 892 211 000 euroa vuonna 2020. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 18 842 211 000 euroa vuonna 2020.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	18 892
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	18 842

15.03

7

2020 IV lisätalousarvio	5 290 775 000
2020 III lisätalousarvio	880 000 000
2020 II lisätalousarvio	9 389 572 000
2020 I lisätalousarvio	1 083 490 000
2020 talousarvio	2 198 374 000
2019 tilinpäätös	1 792 984 063
2018 tilinpäätös	-985 765 656

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26 SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valtuus

Suojelupoliisi oikeutetaan tekemään vuokrasopimus viraston toimitilahankkeesta (Helsingin kaupunki, kaupunginosa 3) siten, että siitä aiheutuu menoja vuonna 2024 ja vuoden 2024 jälkeen enintään 582 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentti lisätään vuoden 2020 neljänteen lisätalousarvioesitykseen.

Suojelupoliisille myönnetään valtuus tehdä uudisrakennusta koskeva vuokrasopimus. Sopimuksesta aiheutuva sitoumus 50 vuoden ajalle arvioituna on 581,5 milj. euroa. Toimitilan kokonaisvuokra on 11,63 milj. euroa vuodessa ja sopimuksesta aiheutuva lisämäärärahatarve on 9,5 milj. euroa vuodessa. Vuokrasopimus olisi toistaiseksi voimassa oleva ja sopimuksen irtisanomisaika on 12 kk. Jos irtisanominen tapahtuisi aikana, jolloin vuokrassa on vielä erityisrakentamisen jäännösarvoa, lankeaisi sen osuus heti maksettavaksi.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2020 IV lisätalousarvio	—
2020 talousarvio	49 000 000
2019 tilinpäätös	43 915 000
2018 tilinpäätös	34 877 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 190 000 euroa.

Selvitysosa: Päättöosa korvaa vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen momentin päätösoosan.

Lisäys 100 000 euroa neljännen lisätalousarvioesityksen 2 090 000 euroon nähden aiheutuu lisäresurssitarpeesta (1,5 htv) liittyen koronaviruksen vuoksi varustamoille myönnettävään tukeen.

2020 IV lisätalousarvio	2 190 000
2020 II lisätalousarvio	300 000
2020 talousarvio	77 569 000
2019 tilinpäätös	79 224 000
2018 tilinpäätös	60 335 000

10. Liikenne- ja viestintäverkot

30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Liikenne- ja viestintävirasto saa sitoutua Tampereen raitiotien (1. ja 2. vaihe) suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen sekä seuturaitiotien laajentamisen seudullisen yleissuunnittelun avustamiseen saa siten, että avustuserien yhteismäärä saa olla enintään 84 957 000 euroa. Valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 prosenttia raitiotien suunnittelun ja rakentamisen kustannuksista sekä seudullisen yleissuunnittelun kustannuksista. Valtionavustuksen myöntöpäätöksen edellytyksenä on, että Tampereen seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2020—2031 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja rahoitukseen siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Liikenne- ja viestintävirasto saa sitoutua Mellunmäki—Tikkurila—Aviapolis—lentoasema pikaraitiotien suunnitteluun siten, että avustuserien yhteismäärä saa olla enintään 6 100 000 euroa. Valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 pro-

senttia suunnittelukustannuksista. Valtionavustuksen myöntöpäätöksen edellytyksenä on, että Helsingin seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2020—2031 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja rahoitukseen, siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

Selvitysosa: Päätösosan valtuuskohta korvaa vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen valtuuskohdan.

Vuoden neljänteen lisätalousarvioesitykseen nähden valtuuden sopijatahoksi on Väyläviraston sijaan muutettu Liikenne- ja viestintävirasto.

2020 IV lisätalousarvio	4 480 000
2020 talousarvio	138 700 000
2019 tilinpäätös	30 480 000
2018 tilinpäätös	47 600 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Hankkeen 21) rakentamistöitä ei aloiteta ennen kuin rakentamisen kannalta välttämättömät vesiluvat ja Venäjän viranomaisluvut sekä mahdolliset sopimusmuutokset on käsitelty ja hyväksytty.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen momentin päätösosan viimeiseksi kappaleeksi.

2020 IV lisätalousarvio	39 736 000
2020 talousarvio	351 200 000
2019 tilinpäätös	369 085 000
2018 tilinpäätös	363 850 000

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 32 300 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää yhteensä enintään 24 700 000 euroa lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille ja lisäksi sen verran kuin 100 000 eurosta mahdollisesti jää käyttämättä, tukea liikennöintiin koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa. Määrärahaa saa käyttää myös enintään 100 000 euroa avustuksen toimeenpanon ja valmistelun edellyttämiin selvityskustannuksiin.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Tieliikenteen turvallisuustoiminta	9 100 000
Henkilöautojen konversiotuki	6 000 000
Rautatieliikenteen ammattikoulutus	841 000
Saimaan alueen luotsauksen hintatuki	3 800 000
Kansallisen uutistoiminnan tuki	2 500 000
Tiedotusvälineiden tuki	5 000 000
Lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden tuki	24 800 000
Yhteensä	52 041 000

Selvitysosa: Päätösosa korvaa vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys neljännen lisätalousarvioesityksen 7 500 000 euroon nähden on 24 800 000 euroa, mistä 24 700 000 euroa aiheutuu lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille myönnettävästä tuesta ja enintään 100 000 euroa avustuksen toimeenpanon ja valmistelun edellyttämistä selvityskustannuksista.

Koronakriisin ja siihen liittyvien rajoitusten seurauksena suomalaisten lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden kassavirta on merkittävästi vähentynyt ja toimintaedellytykset ovat vaikeutuneet. Osa aluskannasta on kriisistä johtuen poistettu liikenteestä. Liikennöivien alusten vähäiset matkustajamäärät ja rahtiliikenne eivät välttämättä riitä kattamaan toiminnan kustannuksia joillakin reiteillä. Matkustaja-alusten tulorakenteesta normaalisti merkittävän osan muodostaa henkilöliikenne.

Suomen talouden, elinkeinoelämän kuljetusten ja matkustajaliikenteen kannalta on keskeistä turvata riittävän merikuljetuskapasiteetin toimivuus kaikissa olosuhteissa. Määrärahan mahdollistaman avustuksen tarkoituksena on varmistaa ja edistää merikuljetuskapasiteetin riittävyyttä, luotamuksen palautumista meriliikenteeseen, suomalaisen tonniston säilymistä sekä mahdollistaa varustamoiden toimintakyvyn ylläpitäminen. Koronakriisin aiheuttaman poikkeustilanteen ja siihen liittyvien erilaisten rajoitusten ja muiden vaikutusten ajallista kestoaikaa ei voida tarkasti arvioida.

Ensisijaisena tavoitteena on liikenteen markkinaehtoinen toiminta ja elpyminen koronarajoitusten tilanteen salliman asteittaisen poistumisen johdosta. Esimerkiksi Helsinki—Tallinna -välisessä liikenteessä elpyminen voi olla nopeampaa kesäsesongista ja työmatkaliikenteestä johtuen. Tulevan kehityksen arviointiin liittyy epävarmuuksia, jolloin lisämäärärahan tarkoituksena on ylläpitää valmius liikennöinnin tukemiseen, mikäli se edellä kerrottujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta katsotaan olosuhteet huomioiden välttämättömäksi. Meriliikennettä voitaisiin tukea sellaisilla reiteillä, joissa se olisi muuten kannattamatonta ja markkinaehtoista tarjontaa olisi vähän tai ei lainkaan.

Varustamoille maksettu avustus myönnettäisiin valtionavustuslain (688/2001) sekä sen 8 §:n nojalla annettavan asetuksen perusteella. Avustuksen myöntämisen ehtona olisi, että tätä hakeneelle varustamolle asetetaan julkisen palvelun velvoite tai muu liikennöintivelvoite tuetun reitin, aluksen ja vuorotiheyden suhteen. Julkisen palvelun velvoitteella tai muulla liikennöintivelvoitteella

tuettava reitti todettaisiin valtioneuvoston asetuksessa. Avustuksen tulee täyttää EU:n valtioneuvoston sääntöjen asettamat ehdot. Valtionapuviranomainen voi pyytää avustuksen hakijalta selvitystä palvelun suorittamisessa toteutettavista ympäristövaikutusten hallintaa koskevista toimenpiteistä vähäpäästöisen operoinnin edistämiseksi. Lähtökohtaisesti tukea ei maksettaisi yhdelle alukselle kolmea kuukautta pidempää ajanjaksoa.

Avustuksella korvattaisiin enintään aluksen liikennöinnin aiheuttamien kustannusten ja rahti- ja muiden tuottojen sekä muiden mahdollisten avustusten välinen erotus lisättynä kohtuullisella tuotolla koko avustusjakson ajalta. Avustuksen hakijan tulee jälkikäteisesti osoittaa tuen maksajalle kirjanpitoonsa perustuen todelliset kustannukset ja toiminnan tuotot, jotta valtioneuvoston viranomainen voi varmistua, ettei järjestelystä yhdessä muiden julkisten tukien kanssa synny varustamolle ylikompensaatiota. Rahtauspalveluihin liittymättömiä matkustuspalveluiden ja tuotteiden myynnistä saatava kate sekä muut mahdolliset avustukset vähennetään mahdollisesta korvauksesta.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa tuen myöntämisestä ja valvonnasta. Avustuksen tarkemmista ehdoista ja myöntämisedellytyksistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

2020 IV lisätalousarvio	32 300 000
2020 talousarvio	19 741 000
2019 tilinpäätös	20 141 000
2018 tilinpäätös	31 641 000